
Meddelandeblad

Mottagare:

Handläggare med ansvar för avgifter inom äldre- och handikappomsorg, Länsstyrelser, Pensionärs- och handikapporganisationer, Förvaltningsdomstolar.

December 2005

Uppgifter för beräkning av avgifter för äldre- och handikappomsorgen 2006

I detta Meddelandeblad redovisas Konsumentverkets beräkningar av skäliga levnads-kostnader för år 2006 samt de belopp för beräkning av avgifter inom äldre- och handi-kappomsorg som är knutna till prisbasbeloppet.

Bestämmelserna om avgifter inom äldre- och handikappomsorg anger att kommunen skall ta hänsyn till varaktiga merkostnader som omsorgstagaren har, i en individuell prövning av minimibeloppet. Kommunen får även i vissa fall minska nivån på minimi-beloppet. Minimibeloppet har huvudsakligen beräknats med ledning av uppgifter från Konsumentverkets beräkningar av skäliga levnads-kostnader. Livsmedelskostnaden är beräknad för personer 61 år och äldre. Av propositionen framgår att om kostnads-posten som föranleder minskningen ingår i Konsumentverkets beräkningar för hushållsbudget bör dessa, mot bakgrund av att den schabloniserade delen av minimibeloppet i huvudsak grundas på dessa beräkningar, utgöra grunden vid bestämmande av minskningens stor-lek (prop. 2000/01:149 sid. 40-41). Vidare uttalas att den faktiska merkostnaden bör godtas vid fastställande av ett högre minimibelopp om den inte är oskäligt hög (prop. 2000/01:149 sid. 59). Socialstyrelsen har skrivit om förbehållsbeloppet i Meddelande-blad 7/2002.

Konsumentverket har gjort beräkningar av skäliga levnads-kostnader för år 2006 som bör ligga till grund för vissa av de kostnads-poster som minimibeloppet skall täcka. De skäliga levnads-kostnaderna omfattar de varor och tjänster som hushållen vanligen behö-ver för att klara vardagens behov. I Konsumentverkets broschyr ”Koll på pengarna”, finns mer information om skäliga levnads-kostnader och något om vad de olika utgifts-posterna innehåller. Information om bl.a. beräkningar och produkter som inte kostnads-beräknas finns i Konsumentverkets pm ”Skäliga levnads-kostnader – Beräkningar av Konsumentverket” (2004:10). Denna finns på Konsumentverkets hemsida, www.konsumentverket.se, där även broschyren ”Koll på pengarna” publiceras. Broschyr och pm kan också beställas från Konsumentverkets kundtjänst, 118 87 Stock-holm, telefon 08-429 05 00, kundtjanst@konsumentverket.se. Konsumentverket plane-rar att uppdatera PM-en under år 2006.

Prisbasbeloppet

För år 2006 är prisbasbeloppet 39 700 kronor.

Högekostnadsskyddet

Avgiften för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård får uppgå till högst en tolfedel av 0,48 x prisbasbeloppet. För år 2006 motsvarar det 1 588 kr per månad.

Avgiften för bostad i särskilt boende som inte omfattas av hyreslagen får uppgå till högst en tolfedel av 0,50 x prisbasbeloppet. För år 2006 motsvarar det 1 654 kr per månad.

Minimibeloppet

Minimibeloppet för ensamboende uppgår till en tolfedel av 129,4 procent av prisbasbeloppet. För år 2006 motsvarar det 4 281 kronor per månad.

Minimibeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor uppgår till en tolfedel av 108,4 procent av prisbasbeloppet. För år 2006 motsvarar det 3 586 kronor per månad.

Yngre funktionshindrade har i vissa fall särskilda kostnader för bosättning och familjebildning. Enligt uttalande i propositionen 2000/01:149 bör levnadskostnader för yngre funktionshindrade i dessa fall efter en individuell prövning räknas upp till en nivå som överstiger minimibeloppet upp till 10 procent. För år 2006 innebär det en uppräkningskostnad med 428 kr per månad.

Merkostnad för mat vid fastställande av förbehållsbelopp när den enskilde själv lagar sin mat

I propositionen (prop. 2000/01:149) anges att de schabloniserade kostnaderna för kost som ingår i minimibeloppet är framräknade för personer 61 år och äldre. Eftersom normalkonsumtionen av livsmedel för personer under 61 år är högre och därmed också kostnaden bör kommunerna beakta denna merkostnad så att yngre personer med funktionshinder förbehålls ett högre belopp för livsmedelskostnaden än äldre personer. Vägledande för beräkningen av denna kostnad bör vara Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper (prop. 2000/01:149 s. 41).

För år 2006 beräknar Konsumentverket skäliga kostnader för mat för två äldre åldersgrupper, 61-74 år och 75 år och äldre, istället för som tidigare enbart för personer 61 år och äldre. Jämfört med år 2005 har kostnaderna ökat. Även kostnadsskillnaderna mellan olika åldersgrupper och mellan könen har blivit större. Detta förklaras av att Konsumentverkets har gjort en översyn av beräkningarna. Översynen har inneburit att beräkningarna nu grundas på nya nordiska näringsrekommendationer från år 2004 (NNR), nya matsedlar samt prismätningar genomförda under år 2005.

På samma sätt som vid fastställande av minimibeloppet för yngre funktionshindrade bör kommunen höja minimibeloppet för personer 61 år och äldre om de har varaktiga merkostnader. Detta innebär att det i vissa fall kan finnas anledning att höja minimibeloppet för en merkostnad för mat även för personer som lagar sin mat själva i eget boende och inte enbart för dem som betalar för mat som erhålls i samband med hemtjänst. Minimibeloppet har huvudsakligen beräknats med ledning av uppgifter från Konsumentverkets

hushållsbudget som avser hushållskostnader för personer 61 år och äldre. År 2002 uppgick den genomsnittliga kostnaden för livsmedel för personer 61 år och äldre till 1200 kr.

Merkostnad för mat vid fastställande av förbehållsbelopp när mat erhålls i samband med hemtjänst

Om den enskilde betalar en avgift för mat som levereras via hemtjänsten som överstiger den skäligen kostnaden för mat i Konsumentverkets hushållsbudget skall kommunen höja förbehållsbeloppet för merkostnaden. Av propositionen framkommer att varaktiga merkostnader bör beräknas med ledning av Konsumentverkets hushållsbudget när den kostnadspost som föranleder höjning eller sänkning av förbehållsbeloppet ingår i hushållsbudgeten och att kommunen bör använda faktiska kostnader när dessa är skäligen.

I propositionen (prop. 2000/01:149 s. 41) finns ett exempel där kostnaden för mat har beräknats genom att slå samman hushållsbudgetens schablonkostnad för män 61 år och äldre med schablonkostnaden för kvinnor 61 år och äldre och dela med två samt lägga till 100 kr för ensamhushåll. Vid tidpunkten innehöll hushållsbudgeten endast en åldersgrupp 61 år och äldre. Det går inte att med ledning av förarbeten eller lagtext avgöra om kommunen kan fastställa livsmedelskostnaden för år 2006 genom att slå ihop kostnaden för män och kvinnor och dela med två (samt lägga till 100 kr för ensamhushåll) även efter det att två åldersgrupper 61 år och äldre införts i Konsumentverkets hushållsbudget. Socialstyrelsen avser att informera kommunerna så snart någon Kammarrätt har prövat frågan.

Konsumentverkets beräkningar av skäligena kostnader per månad

Prognos för år 2006

BAS: PRISMÄTNINGAR 2002, 2004 och 2005

Individuella kostnader

Livsmedel

Övre raden - avser flickor och kvinnor

Barn

Nedre raden - pojkar och män

0-5 mån	6-11 mån	1 år	2-5 år	6-9 år	10-13 år	14-17 år	18-30 år	31-60 år	61-74 år	75 år -	
1 Utom lunch 5 dagar i veckan (daghem, skola, arbete)											
0	410	480	590	860							
					kvinnor ->	960	1 120	1 080	1 050	980	960
					män ->	1 080	1 360	1 410	1 350	1 220	1 080
Alla mål äts hemma eller matlåda till lunch.											
0	550	660	780	1 110							
					kvinnor ->	1 260	1 470	1 400	1 360	1 260	1 220
					män ->	1 440	1 790	1 820	1 730	1 570	1 370

0 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-30 år	31-49 år	50-60 år	61 år-	
2 Kläder och skor											
270	350	350	380	410							
					kvinnor ->	440	450	460	460	460	460
					män ->	430	460	460	460	460	460
3 Fritid och lek (inkl mobiltele)											
50	140	140	260	440	520	510	460	460	460	460	
4 Hygien (personlig)											
490	430	120	80	90							
					kvinnor ->	170	220	280	280	250	250
					män ->	130	170	240	240	240	240
5 Barn- och ungdomsförsäkring											
50	50	50	50	50	50	50					
Summa individuella kostnader, exklusive livsmedel, post 2 till och med 5											
860	970	660	770	990							
					kvinnor ->	1 180	1 230	1 200	1 200	1 170	1 170
					män ->	1 130	1 190	1 160	1 160	1 160	1 160

Hushållskostnader

OBS! Den som är ensamstående

lägger till c:a 100 kronor på maten, för dyrare, mindre förpackningar samt mer svinn.

En person	Två personer	Tre personer	Fyra personer	Fem personer	Sex personer	Sju personer
6 Förbrukningsvaror						
100	130	210	230	280	320	350
7 Hemutrustning (möbler, hemtextilier, husgeråd, Tv, radio, dator m.m.)						
570	660	780	860	990	1 140	1 210
8 Media, fast telefoni, Internet mm						
830	870	900	920	940	950	970
9 Hemförsäkring						
150	160	170	180	190	200	220
100	110	120	120	130	130	150
80	80	90	90	100	100	110
Summa hushållskostnader, post 6 till och med 9						
1 650	1 820	2 060	2 190	2 400	2 610	2 750
1 600	1 770	2 010	2 130	2 340	2 540	2 680
1 580	1 740	1 980	2 100	2 310	2 510	2 640
10 Hushålls-el i kWh/månad						
150 kWh	220 kWh	270 kWh	310 kWh	330 kWh	350 kWh	360 kWh

Stor stad
Mellanstor stad
Mindre tätort

Stor stad
Mellanstor stad
Mindre tätort

Vissa viktiga utgångspunkter i Konsumentverkets beräkningar

Konsumentverkets beräkningar visar vad det kan kosta att upprätthålla en skälig levnadsstandard för några av de vanligaste levnadskostnaderna för personer som bor i *hyreslägenhet* i *vanliga hushåll* av olika storlek (1-7 personer).

En *skälig standard* innebär varken en miniminivå eller en överflödskonsumtion, utan en standard som omfattar de varor och tjänster, som hushållen vanligen behöver för att klara vardagens behov. Kostnaderna täcker både löpande utgifter inom olika poster och visst sparande för att kunna ersätta förslitna, (och för barn även urvuxna) sällanköpsvaror. Detta gäller främst posterna för kläder/skor samt möbler/husgeråd/textilier/TV m.m.

Kostnaderna för mobiltelefoni ingår från och med år 2006 i kostnadsposten *Fritid och lek*, datorutrustning ingår i kostnadsposten *Hemutrustning* och Internet i kostnadsposten *Media, fast telefoni, Internet m.m.*

Hänsyn har tagits till att behovet av produkter kan skilja sig på grund av kön, ålder och antalet personer i hushållen (se tabell). Hushållen fr.o.m. två personer antas bestå av två vuxna med 0-5 barn.

Från och med år 2006 ingår en liten mängd mellanmål i form av kakor, kaffe och godis i kostnaden för livsmedel. Till största del är dock sådana kostnader sådant som den enskilde själv får betala. Eventuella merkostnader för livsmedel etc. vid storhelger och andra högtider ingår inte. Livsmedelsverkets nya näringsrekommendationerna som ligger till grund för beräkningarna för livsmedelskostnaderna för år 2006 omfattar även personer med diabetes.

Några *merkostnader på grund av sjukdom eller handikapp* ingår inte i beräkningarna av de skäliga kostnaderna. Konsumentverket gör dock speciella beräkningar angående för dyrningar vid laktosintolerans samt fettreducerad, glutenfri, komjölkfri, komjölk-/äggfri och äggfri kost. Mer information finns i Konsumentverkets pm "Merkostnad för livsmedel vid sex specialkost 2005" (2005:09). Den finns på Konsumentverkets hemsida, www.konsumentverket.se och kan även beställas från Konsumentverkets kundtjänst. Revidering av PM-en pågår och beräknas vara klar före sommaren 2006.

Nya nordiska och svenska näringsrekommendationer

Konsumentverkets beräkningar baseras på de nya nordiska näringsrekommendationerna (från år 2004) som anger vad en person i genomsnitt behöver av energi och näringsämnen. De ska i första hand användas vid kostplanering för grupper av friska människor. I Livsmedelsverkets publikation "Svenska näringsrekommendationer" (SNR) år 2005 finns mer information. Publikationen finns på Livsmedelsverkets hemsida och kan även beställas från Livsmedelsverkets kundtjänst.

MAKTTUELLT

Socialstyrelsen klassificerar sin utgivning i olika dokumenttyper. Detta är *ett Meddelandeblad*. Det innebär att den innehåller information om lagar och förordningar, avgifter, beslut vid andra myndigheter, rättsfall och JO-uttalanden av principiell betydelse samt uppgifter om att projektmedel kan sökas.

Denna information (art nr 2005-1-25) kan laddas ner och beställas från Socialstyrelsens webbplats: www.socialstyrelsen.se/publicerat. Den kan även beställas från Socialstyrelsens kundtjänst, 120 88 Stockholm, fax 08-779 96 67.
